

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Oslo politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
22/132750 - 20

Dato:
20.09.2022

Høring - Forslag om endring i gjeldsinformasjonsforskriften Uttalelse fra Oslo Politidistrikt - Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum

Det vises til Barne- og familiedepartementets høringsnotat av 22.juli 2022 med tilhørende følgebrev. Fristen for høringssvar til Politidirektoratet er satt til 23.september 2022. Oslo politidistrikts høringssvar er utarbeidet av Felles enhet for sivil rettspleie/ Namsfogden i Oslo Asker og Bærum.

Namsfogdens arbeidsgruppe har bestått av Pål Østensen seksjonssjef Gjeldsseksjonen, seniorrådgiver Cecilie Ockernahl Tho og seniorrådgiver Johanne Klubben. De andre enhetene i Oslo politidistrikt har fått anledning til å gi innspill. Ingen er mottatt.

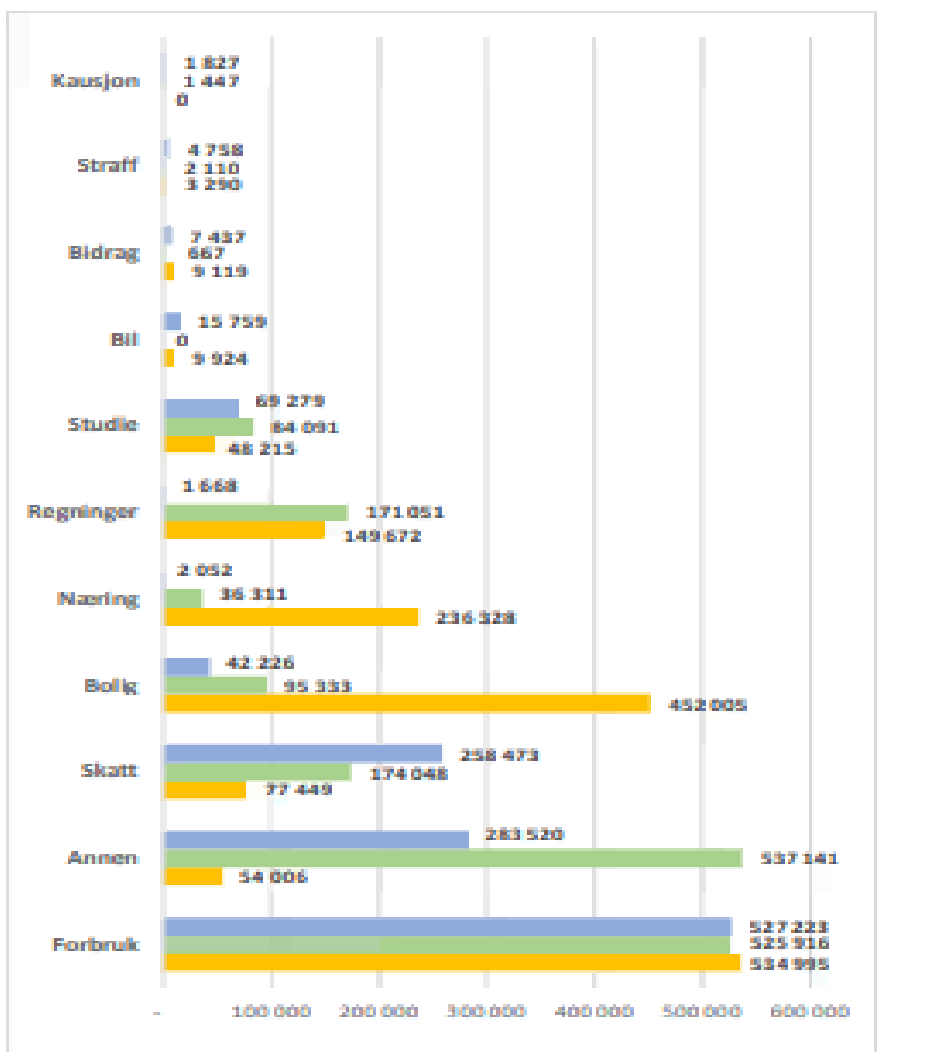
Oslo politidistrikt har følgende kommentarer til forslaget:

Erfaringer med gjeldsregisteret

Formålet med Gjeldsinformasjonsloven av 2017, var å legge til rette for bedre kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer for enkeltpersoner, ved at finansforetak og andre får tilgang til gjeldsopplysninger om kundene sine. Loven gir gjeldsinformasjonsforetak adgang til å registrere og utlevere opplysninger om usikret forbrukskreditt ved kredittvurdering. Namsfogden har over tid sett at det særlig er den usikrede forbrukskreditten med høy rentebelastning, som har skapt økonomiske utfordringer for mange av søkerne. Vår erfaring er at mange av de som søker gjeldsordning, har fått innvilget kreditter og forbrukslån som langt oversteg deres gjeldsbetjeningsevne. Skyldners forklaring på mange lån/kredittopptak har ofte vært at de har måttet skaffe midler til å betjene eldre lån med høy rentebelastning og dekning av løpende utgifter. Ytterligere gjeld har blitt tatt opp på et tidspunkt hvor det burde vært STOPP. På den måten er de kommet inn i en gjeldsspiral det er vanskelig å komme ut av.

Stort innslag av forbruksgjeld ser ut til å være vanlig i sakene fra også andre distrikt. Oversikten nedenfor er hentet fra SIFO rapport 2- 2019 som omhandler tre distrikter utenfor Oslo politidistrikt. Som det fremgår av oversikten, er forbruksgjelden i all hovedsak den dominerende delen av gjeldsbildet.

Oslo politidistrikt

Kilde: SIFO rapport nr 2- 19, inngåtte gjeldsordninger ved tre namsfogdembeter 2017.

Nylig stiftet gjeld – avslagsgrunn og forebygging

Det er flere vilkår som må være oppfylt for at søkeren skal få åpnet gjeldsforhandlinger. Et av vilkårene er at størstedelen av gjelden ikke må være "nylig stiftet." Dette vilkåret har over tid vært en av de hyppigst forekomne avslagsgrunner hos Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum. Personer som opplagt er ute av stand til å betjene gjelden de har pådratt seg, har således fått avslag på søknad om åpning av offentlig gjeldsordning, fordi store deler av gjelden har vært stiftet relativt kort tid forut for søknaden. Mange skyldnere har hatt gjeldsproblemer over tid. En god kredittvurdering burde ha avverget disse låneopptakene kort tid før søknad om åpning av gjeldsforhandlinger. Dette underbygges av SIFO rapport 1 – 2022. Rapporten tar for seg avslag på søknader om offentlig gjeldsordning mottatt i 2019 hos Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum og et annet kontor/distrikt.

Figur 3-1 Avslagsgrunner ved to embeter. 2019. Prosent.
N=421

Kilde: SIFO rapport 1 – 2022, avslag på gjeldsordning, namsfogden Oslo, Asker og Bærum og distrikt 2.

Personer som opplagt er ute av stand til å betjene sin gjeld, men som får avslag på sin søknad om offentlig gjeldsordning, har få andre muligheter til å restrukturere sin økonomi og komme økonomisk på fote. De utsettes for fortsatte inndrivelsesforsøk fra kreditorenes side. I de fleste tilfellene fortsetter gjelden å vokse. Dette på grunn av høy rentebelastning på lån og kreditter og at det blir utfordrende å håndtere løpende utgifter.

Det har ikke vært laget tilsvarende grundig registrering og statistikk for perioden etter SIFO rapporten. Det generelle inntrykket blant saksbehandlere på gjeldsseksjonen hos Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum, er at det nå blir stadig færre søkere som får avslag grunnet nylig stiftet gjeld. Færre opplever at ny gjeld er et hinder for å få hjelp. Utviklingen har særlig vist seg i tidsrommet 2021/2022. Det gis trolig færre lån som langt overstiger gjeldsbetjeningsevnen. Det er en indikasjon på at registrene virker etter sin hensikt. Kredittvurderingene har antakelig vis blitt bedre.

Utvidelse av gjeldsregisteret til å omfatte pantesikret gjeld

Den foreslåtte endringen i gjeldsinformasjonsforskriften vil medføre at også pantesikret gjeld vil medtas i oversikten som fremgår av gjeldsregistrene. Bakgrunnen for forslaget synes i all hovedsak å være å gi tilbydere av lån og kreditter en mulighet til å foreta mer presise og fullstendige kredittvurderinger, ved at en større del av søkerens gjeldsbilde gjøres tilgjengelig på en raskere, enklere og antatt rimeligere måte enn tidligere. Det legges til rette for en mer

komplett vurdering. Den foreslåtte avgrensningen opp mot gjeld sikret ved utleggspant, virker fornuftig. Uten en slik avgrensning, vill gjeld som i utgangspunktet ikke var ment å omfattes av registeret, kunne fremgå fra det tidspunkt gjelden ble sikret ved utleggspant i en rettslig inndrivelsesprosess. Registeret ville da også delvis blitt et register over betalingsmislighold, noe som aldri har vært hensikten.

Opplysningene som nå foreslås medtatt i gjeldsregisteret, er allerede tilgjengelig for de aktører som har et behov for å innhente disse, enten i Grunnboken eller Løsøreregisteret. Sånn sett virker det uproblematisk å utvide registeret til også å omfatte slik gjeld.

Proessen i forbindelse med kredittvurderinger innebærer i dag at nødvendige data må innhentes fra forskjellige registre og aktører. Ved å samle mer data i et register, er det naturlig å anta at kredittvurderingen kan gjøres mer presis, raskere og rimeligere enn i dag. Etter vårt synspunkt er dette positivt. Som nevnt, ser det ut til at gjeldsregisteret bidrar til å hindre opptak av lån og kreditter som søkeren ikke har økonomisk evne til å bære. Å effektivisere og bedre kredittvurderingen synes å være et godt verktøy for tilbydere av lån og kreditter. Uttalelser fra bransjen selv synes også å være stort sett utelukkende positive til en utvidelse, med den begrunnelse at kredittvurderingene vil kunne bli mer presise.

Som det påpekes i høringsnotatet, er boliggjeld en svært utbredt låneform i Norge i dag. Inkludering av slik gjeld i registrene, vil medføre at vesentlig mer data behandles av gjeldsinformasjonsforetakene. En slik økt tilgang til data i registrene, vil kunne øke verdien på disse og gjøre informasjonen mer attraktiv å bruke til ulovlige formål, f.eks. markedsføring eller utpressing. Dette taler til en viss grad for å begrense den samlede informasjonsmengden som finnes i registrene.

På den annen side har den overordnede hensikten med gjeldsinformasjonsloven vært å forebygge gjeldsproblemer blant enkeltpersoner. Disse problemene har i stor grad oppstått fordi kredittytterne har manglet fullstendig oversikt over søkerens gjeldssituasjon på søknadstidspunktet. Selv om manglende eller uriktige opplysninger om boliggjeld antakelig ikke har vært noen hovedårsak til gjeldsproblemer i samfunnet, vil utvidelsen av registrene til også å omfatte slik gjeld, antakelig medføre at kredittyttere vil kunne utarbeide scoremodeller raskere og mer nøyaktig enn i dag. En utvidelse vil dermed legge til rette for sikrere og mer presise, automatiserte kredittvurderinger. Dette er særlig nyttig ved søknader om kjøpskreditter og mindre lån. Med tanke på renteutviklingen den siste tiden, vil størrelsen og rentebelastningen på boliglån antakelig bli stadig viktigere ved utarbeidelse av slike score modeller fremover.

Konklusjon

Etter Oslo politidistrikts syn vil en utvidelse av registreringen i gjeldsregistre kunne avverge flere uheldige låneopptak og vi kan ikke se at det foreligger sterke personvern hensyn som taler imot å la slik pantesikret gjeld fremgå av gjeldsregisteret. Vi er derfor positive til at gjeld sikret med avtalepant vil omfattes av gjeldsregisteret.

Med hilsen

Beate Gangås

politimester

Beate Gangås

Politimester

Erik Alexander Dey

Namsfogd

Alexander Dey

namsfogd,

leder felles enhet for sivil rettspleie

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi: